

Sygn. akt I C 869/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2015 r.

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim I Wydział Cywilny

w osobie:

Przewodniczący -	Sędzia SR Monika Cichocka	
Protokolant - Starszy	sekr. sądowy M. M.	

po rozpoznaniu w dniu 20 października 2015 r. w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa J. K. (1)

przeciwko (...) S.A. w W.

o zadośćuczynienie

- zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 35.000 (trzydzieści pięć tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 21 marca 2015 r. do dnia zapłaty;
- zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.167 (cztery tysiące sto sześćdziesiąt siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 869/15

UZASADNIENIE

Powód J. K. (1) w pozwie z dnia 29.04.2015 r. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. kwoty 35.000 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 21.03.2015 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią żony, a nadto o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Pozwany wniósł o zawiadomienie o toczącym się procesie B. P. i wezwanie go do wzięcia udziału w sprawie w trybie art. 84 kpc, co Sąd uczynił dnia 28.08.2015 r. (zawiadomienie uznano za doręczone przez aviso z dniem 21.09.2015 r.)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17.03.1999 r. w P. zginęła w wypadku samochodowym J. K. (2), miała wówczas 62 lata. Została potrącona podczas przechodzenia przez jezdnię na przejściu dla pieszych przez samochód osobowy marki F. (...) numer rej. (...), którym kierował B. P.. Wyszła z domu zrobić zakupy na imieniny męża i nie wróciła.

Pozostawiła po sobie męża J. K. (1) oraz troje dzieci (dwóch synów i córkę).

J. K. (1) był z żoną bardzo związany, przeżyli wspólnie ponad 40 lat. Razem gotowali, prali, pracowali w ogródku, jeździli na wczasy i do sanatorium. Byli zgodnym, kochającym się małżeństwem. Chodzili ze sobą trzymając się za ręce.

W dacie śmierci żony J. K. (1) miał 69 lat, był na emeryturze.

Obecnie ma 85 lat, sam prowadzi gospodarstwo domowe, nie ma nowej partnerki. Dzieci mu pomagają, w szczególności dowożą obiady zamawiane w pobliskim barze.

Po śmierci żony powód się złamał, przez około półtora roku zażywał leki uspokajające, podupadł na zdrowiu (miał problemy z sercem i cukrzycą), życie straciło dla niego sens, nic go nie cieszy. Kiedyś był osobą towarzyską, obecnie nie ma kontaktu z innymi ludźmi, zamknął się w sobie, odizolował. Pomimo upływu 16 lat od śmierci żony nie może się z tym faktem pogodzić. Jak tylko mu zdrowie pozwala, idzie na cmentarz na grób żony. Często przegląda album ze zdjęciami, na których jest żona. Żyje wspomnieniami.

(zeznania powoda – protokół rozprawy z dnia 15.09.2015 r.

zeznania świadka E. K. - protokół rozprawy z dnia 15.09.2015 r.;

zeznania świadka A. K. – protokół rozprawy z dnia 15.09.2015 r.)

Sprawca wypadku w dacie zdarzenia był objęty obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) S.A. w W..

(okoliczność bezsporna)

J. K. (1) w dniu 20.02.2015 r. zażądał od (...) S.A. w W. zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią żony w wysokości 90.000 złotych. Zakład wypłacił powodowi kwotę 15.000 złotych tytułem zadośćuczynienia oraz kwotę 38.846 złotych tytułem odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji po śmierci osoby najbliższej oraz z tytułu kosztów pochówku.

(okoliczności bezsporne – odpis pisma powoda k. 12-13, kopie decyzji pozwanego w aktach szkody – koperta)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne.

Podstawę prawną roszczenia powoda stanowi przepis art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc - w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 14.01. 2010 r. w sprawie IV CSK 307/09 wyraził pogląd, że w stanie prawnym sprzed dnia 3.08. 2008 r. spowodowanie śmierci osoby bliskiej mogło stanowić naruszenie dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc. Prawo do życia w rodzinie i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi bowiem dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i art. 24 kc. Stanowisko to zyskało aprobatę w uchwałach Sądu Najwyższego z dnia 22.10. 2010 r. w sprawie III CZP 76/10 i z dnia 13.07.2011 r. w sprawie III CZP 32/11. Sąd rozpoznający niniejszą sprawę zgadza się z tym poglądem.

Obecnie Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę na podstawie art. 446 § 4 kc (stosuje się w sytuacjach, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce po dniu 2.08.2008 r.). Gdyby nie wprowadzono tego przepisu, roszczenia tego mogłyby dochodzić każdy w trybie art. 448 kc, nie tylko najbliższy członek rodziny. Przepis ten ułatwia poza tym

dochodzenie zadośćuczynienia – umożliwia jego uzyskanie bez potrzeby wykazywania jakichkolwiek innych – poza w nim wymienionymi – przesłanek. Niewątpliwie także wzmacnia wykładnię art. 446 § 3 kc wiążąc funkcję tego przepisu wyłącznie z ochroną majątkową.

W niniejszej sprawie śmierć J. K. (2) nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3.08.2008 r. – dnia 17.03.1999 r., co wyklucza stosowanie w sprawie art. 446 § 4 kc.

W orzecznictwie sądowym i doktrynie zostały wypracowane kryteria ustalania zadośćuczynienia pieniężnego za naruszenie dóbr osobistych. Przy oznaczeniu zakresu wyrządzonej krzywdy za konieczne uważa się uwzględnienie: rodzaju naruszonego dobra, zakresu (natężenia i czasu trwania) naruszenia, trwałości skutków naruszenia i stopnia ich uciążliwości, a także stopnia winy sprawcy i jego zachowania po dokonaniu naruszenia (tak np. SN w uzasadnieniu wyroku z 20.04.2006 r., IV CSK 99/05, LEX nr 198509; w uzasadnieniu wyroku z 04. 2004 r., II CK 131/03, LEX nr 327923; uzasadnieniu wyroku z 19.08.1980 r., IV CR 283/80, OSN 1981, nr 5, poz. 81; uzasadnieniu wyroku z 9.01.1978 r., IV CR 510/77, OSN 1978, nr 11, poz. 210). Podkreśla się również, że zadośćuczynienie za doznaną krzywdę ma mieć charakter kompensacyjny, wobec czego jego wysokość nie może stanowić kwoty symbolicznej, lecz musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość.

Trzeba także mieć na względzie okoliczność, iż instytucja zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego w postaci prawa do życia w rodzinie nie ma na celu zapłaty jakiejś ceny cierpienia, ale kompensatę za przedwczesną utratę członka rodziny. Dobrem osobistym, którego naruszenie wymaga rekompensaty, jest prawo do życia w rodzinie. Mierzenie skali cierpienia osoby, która nie doznała uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia, pozostaje poza możliwościami dowodowymi sądu i zakładu ubezpieczeń. Aktualny stan wiedzy nie pozwala na udowodnienia rozmiaru uczuć i przywiązania czy też ich braku. Przede wszystkim trudno zakładać, że ustawodawca „premiuje” osoby o słabszej konstrukcji psychicznej, reagujące intensywniej na sytuację traumatyczną, a gorzej traktował roszczenia osób o osobowości introwertycznej, kumulującej w sobie wewnętrzne emocje. Kryterium bólu jest nieprzydatne w praktyce sądowej, albowiem utrata osoby najbliższej prawie zawsze wywołuje ból. Zadośćuczynienie ma zatem nie tyle kompensować doznany ból spowodowany utratą osoby najbliższej, lecz przedwczesną utratę członka rodziny.

Więzi rodzinne stanowią fundament prawidłowego funkcjonowania rodziny i podlegają ochronie prawnej (art. 18 i 71 Konstytucji RP). Naruszenie tego dobra stanowi dalece większą dolegliwość psychiczną dla członka rodziny zmarłego, niż w przypadku innych dóbr, a jego skutki rozciągają się na całe życie osób bliskich.

W niniejszej sprawie J. K. (2) była żoną powoda, najbliższą mu osobą, łączyły ich głębokie więzi emocjonalne. Było to małżeństwo kochające się i dobrze rozumiejące. Nagła i tragiczna śmierć J. K. (2) stanowiła dla powoda ogromny wstrząs - zgon nastąpił w dniu jego imienin po potrąceniu przez samochód na przejściu dla pieszych. Powód do chwili obecnej nie pogodził się z tym, że żona umarła. Zamknął się w sobie, odizolował od innych ludzi. Obecnie jest osobą w podeszłym wieku, mieszka samotnie, żyje wspomnieniami (chodzi na grób żony, często ogląda jej zdjęcia). Podupał na zdrowiu, stracił radość i sens życia.

Mając na uwadze powyższe, oraz okoliczność, iż od wypadku minęło już 16 lat (upływ czasu w sposób naturalny złagodził cierpienia psychiczne powoda), a ponadto powód może liczyć na wsparcie trojga dzieci, Sąd uznał, iż stosowym zadośćuczynieniem w sprawie jest kwota co najmniej 50.000 złotych. Ponieważ pozwany wypłacił już powodowi kwotę 15.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią żony oraz przy ustalaniu stosownego odszkodowania wziął pod uwagę pogorszenie się jego sytuacji życiowej, Sąd zasądził na rzecz powoda uzupełniająco kwotę 35.000 złotych.

Podstawę prawną odpowiedzialności pozwanego stanowi art. 34 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.), który stanowi, iż z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Bezsprzeczne jest, iż dobrami osobistymi są wszelkie

przynależne człowiekowi wartości niemajątkowe, związane z jego psychiczną i fizyczną integralnością oraz przejawami jego działalności, uznane powszechnie w społeczeństwie. Polskie prawo cywilne jako szkodę traktuje zarówno uszczerbek majątkowy (szkodę sensu stricte), jak i uszczerbek niemajątkowy (krzywdę). Naruszenie dobra osobistego jest krzywdą i jako taka powinna być pokryta z tytułu odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu. Ponadto obowiązkowe ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje również krzywdę powstałą u pośrednio poszkodowanych, albowiem ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych nie wyłącza tego rodzaju odpowiedzialności, a prawo cywilne ją statuuje w treści art. 446 § 4 kc w zw. z art. 36 ust. 1 w/w ustawy (odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym). Podobne stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7.11.2012 r. wydanej w sprawie III CZP 67/12, zgodnie z którą przepis § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 26, poz. 310 ze zm.) nie wyłącza z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c.

Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda odsetki ustawowe na podstawie art. 481 § 1 i 2 kc w zw. z art. 817 § 1 kc.

Istnieje wprawdzie rozbieżność orzecznictwa w zakresie ustalania daty wymagalności roszczenia o odsetki przy zadośćuczynieniach, ale zdaniem Sądu w sytuacji, kiedy rozmiary krzywdy dają się ustalić już na dzień wezwania do zapłaty, a one potem ex post się potwierdzają w postępowaniu sądowym, to obowiązany do zapłaty popada w stan opóźnienia i podejmuje ryzyko wdania się w spór. Nie istnieje prawny obowiązek wypłaty zadośćuczynienia jedynie na podstawie wyroku sądowego. Zobowiązany może bowiem w oparciu o wiedzę własną zlikwidować zaistniałą krzywdę poprzez przyznanie zadośćuczynienia w zakresie, w jakim uzna je za zasadne. W przedmiotowej sprawie powód zgłosił swoje roszczenie względem pozwanego w dniu 20.02.2015 r., a zatem pozwany popadł w stan opóźnienia już dnia następnego. Ponieważ sąd nie może zasądzać ponad żądanie (art. 321 § 1 kpc), Sąd zasądził – zgodnie z żądaniem powoda- odsetki od daty późniejszej (od dnia 21.03.2015 r.).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Na koszty te składają się opłata od pozwu w wysokości 1.780 złotych, wynagrodzenie pełnomocnika powoda (radcy prawnego) w kwocie 2.400 złotych oraz opłata od pełnomocnictwa w kwocie 17 złotych.